

УДК 7.035(44) 25

ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕМЕНТІВ ДИЗАЙНУ СТИЛЮ АМПІР

Студ. О.М. Сюр, гр. БДР-3-15

Науковий керівник доц. Т.М. Никоненко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета наукового дослідження полягає у визначенні впливу стилю ампір на подальший розвиток світової архітектури та дизайну.

Завдання: 1) охарактеризувати історичну епоху та проаналізувати соціокультурні, соціально– економічні та історико – політичні передумови розвитку стилю ампір.

2) дослідити своєрідність композиції архітектурних форм, інтер'єрів та предметів дизайну художнього стилю ампір.

Об'єкт дослідження – композиція архітектурних форм, інтер'єрів та предметів дизайну ампір.

Предмет дослідження – аналіз композиції архітектурних форм, інтер'єрів та предметів дизайну течії ампір.

Методи та засоби дослідження. Використано системно-структурний підхід, а також: системно-історичний, художньо – стилістичний, порівняльний аналіз, культурологічний та візуально-аналітичний методи. Засоби дослідження: друковані джерела, інтернет – ресурси.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. У загальній картині історії існують і взаємодіють тенденції розвитку національних культур і творення загальнолюдської, світової культури. На даний момент стиль ампір досить добре вивчений, але тенденції широкого використання художніх стилів минулих століть змушують продовжувати його вивчення в загальному контексті світового мистецтва, а також сучасного стану дизайну.

Результати дослідження. Ампір (франц. Empire – імперія, лат. imperium – командування, влада) – історичний художній стиль, що вперше склався у Франції на початку XIX ст., у період Першої Імперії Наполеона Бонапарта. Хронологічні рамки оригінального французького «Стилю Імперії» вузькі, вони обмежені, з одного боку, кінцем правління Директорії (1799) або роком коронації Наполеона (1804), а з іншого боку – початком реставрації Бурбонів (1814–1815)[2]. Найбільшого розквіту ампір досяг у Франції й Російській імперії, та не був прийнятий культурами країн, що були завойовані Наполеоном.

Своєрідність архітектурних об'єктів стилю ампір. Створюються громадські будівлі, стверджуються прості, ясні конструктивні форми. Широко застосовуються ордерні системи, переважають прямолінійні окреслення, масивні геометричні об'єми. Використовуються античні архітектурні форми: тріумфальної арки та тріумфальної колони. До визначних архітектурних пам'яток належать Тріумфальна арка (1739 - 1811) архітектор Франсуа Шальгрєн, Вандомська колона – Декрет про спорудження якої був прийнятий в 1806 році, Тріумфальна арка на площі Каррузель (архітектори Шарль Персьє і П'єр-Франсуа-ЛеонарФонтен)[1].

Дизайн інтер'єру стилю ампір. В інтер'єрах ампіру панують спокій, впорядкованість, повна врівноваженість частин і строга симетрія. Характерні конструкції – масивні, стійкі, прямокутні і арочні. У декорі використовуються античні архітектурні форми – консолі, фризи, карнизи. Матеріали – мармур, кольорові породи дерева, шовк, золото – саме вони створюють гармонію стилю. Орнаменти – схрещені мечі і списи, щити і шоломи, лаврові вінки. Вирішальну роль у створенні стилю ампір відіграє освітлення: широкі вікна, велика кількість дзеркал в тонких рамках, величні кришталеві люстри багаторіжкові світильники. Тканин стилю ампір дорогі та натуральні – оксамит, шовк, льон, прикрашені золотим шиттям – бджілкою, арфою,

лілією, кубками, лавром – класичними символами королівської влади. Для штор використовують обробку бахромою і китицями. Центральне місце в ампірі посідають деталі – сувеніри з далеких країн, шкатулки, статуетки, старовинні речі, набори столового посуду. Важливим елементом стилю є підлоговий годинник.

Дизайн меблів стилю ампір. Поверхні предметів корпусних меблів оброблять елементами класичної архітектури – колонами, пілястрами, карнизами. В оформленні столів і крісел з'являються декоративні мотиви: сфінкси, грифони, каріатиди, левові лапи. Опорні конструкції мають форму античних колон і пілонів. Основні матеріали виготовлення меблів зазначеного стилю – цінні породи деревини (горіх, карельська береза), світлі породи: клен, ясен, черешня, лимонне дерево. Декоративне оздоблення відрізняється пишністю та вишуканістю: фігурні накладки з бронзи або позолоченого металу в формі гладіаторських шоломів і щитів, мечів і копій, лаврових вінків, орлів. Тканини, які використовуються для оббивки м'яких меблів, мають виражену текстуру, нерідко із золотою ниткою. Нові види меблів стилю: вузький сервант, вузькі вітрини, круглі сервірувальні столи, рекамье – коротка елегантна кушетка з високим, плавно вигнутим узголів'ям, маленькі круглі столики на одній ніжці (гефідон), туалетні столи та масивні тумбочки циліндричної форми.

Ювелірні вироби стилю ампір. Види прикрас: камеї, гребні, діадеми, тіари, намиста, брошки, сережки, підвіски, браслети, кільця, пряжки, гудзики. Для оздоблення виробів використовували коштовне каміння (діаманти, сапфіри, рубіни, смарагди), основа яких була золота або срібна. Ювелірні прикраси стилю ампір мають добре виражену просту геометричну форму. Як правило, прикраса прагне до квадрату, кола або овалу. Важливе місце в прикрасах посідають античні мотиви, архітектурні деталі, міфологічні сюжети, грецькі орнаменти: зображення гірлянд, дубового листа, щитів, орлів, прапорів, факелів. Ювелірні прикраси цього періоду виготовлялися у вигляді комплекту – парюри, який складався з намиста, пари браслетів, висячих сережок, пряжки для поясу і чотирьох видів прикрас для волосся: гребня, тіари, діадеми і бандо.

а

б

в

Рисунок - Зразки стилю ампір: а – інтер'єру дизайну; б- меблів; в- ювелірна прикраса парюри

Висновки. Встановлено, що художній стиль ампір вперше склався у Франції на початку XIX ст., у період Першої Імперії Наполеона Бонапарта і проіснував до початку реставрації Бурбонів (1814-1815). Виявлено і досліджено характерні риси ампіру в архітектурі, інтер'єрі, предметах дизайну (меблі, ювелірні прикраси). Так, в архітектурі створюються громадські будівлі, стверджуються прості, ясні конструктивні форми, присутні мотиви античних архітектурних форм та тріумфальних арок. Інтер'єр ампіру – це монументальність, краса і розкіш. Основні риси: геометричність, ваговитість, чіткість форм, хитромудрість обробки, вишуканість декору. Предмети дизайну характеризуються пишністю і статичністю.

Ключові слова. Стиль, ампір, архітектура, дизайн, предмети дизайну

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ноэл Р. Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / Р. Ноэл. – М.: Магма, 2014. – 544 с.
2. Фролова Л. Прикладное искусство Франции XVII –XX веков / Л. Фролова. – М.: Авангард, 2016. – 160 с.